

3. ünite

Hz. Muhammed'in Ahlakı

1. İnsana Değer Verir

**Sizin en hayırlınız insanlara faydalı olanınızdır."
*Saygı için ayağa kalktığı bir cenazenin farklı dinden olduğunu söyleyenlere "Bu da bir insan değil mi?" dedi
*Aksırana "Allah sağlık ve afiyet versin" der, hastaları ziyaret ederdi.

*Ayet: "Elbette sen yüce bir ahlaka sahipsin."

2. Güvenilir

**Muhammed'ül-Emin" (Güvenilir Muhammed)
*Hz. Hatice: "Ey Muhammed! Sen iyi, doğru, güvenilir ve güzel ahlaklı birisin."

* Kâbe'nin onarılmasında hakemlik yaptı

* Ayet: "Ve onları ki kendilerine emanet edileni korur, verdikleri sözü yerine getirir ve şahitliklerini (dosdoğru) yaparlar."

*Nadr b. Haris peygamberimizin dediklerini kabul etmeyenlerin çelişmesini şöyle yüzlerine vuruyor: "Küçükken aranızda en sevilen, en güvenilen ve en dürüst o idi. Şimdi o daha da olgun hâle gelmiş iken bunları nasıl söylersiniz?"

* Mekkelileri Safa Tepesi'ne çağırıp, "Şu dağın arkasında size karşı hazırlanmış bir ordu var desem bana inanır mısınız?" deyince. "Evet inanırız. Çünkü senden hiç bir zaman yalan söz duymadık." dediler.

**Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının güvende olduğu kimsedir."

3. Bilgiye Önem Verir

**İlim tahsil etmek her Müslüman erkek ve kadına farzdır."

*İbadet eden ve ilim öğrenen iki grubun ikisine de takdir ettikten sonra ilim öğrenenleri yanına oturdu.
*Bedir savaşında esirleri okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakmıştı.

*Mescidi Nebi'de "suffa" denilen ilim yeri vardı.

*İlim, müminin yitik malıdır. Onu nerde bulursa alsın.

**"Ya öğreten ya öğrenen ya dinleyen ya da bunları seven ol. Beşincisi olma helak olursun."

**İlim öğrenin ve onu insanlara öğretiniz."

"Âimmler gökteki yıldızlar gibidir. Yıldızlar nasıl karanlıkta yol gösterirse âimmler de yeryüzünde rehberdirler."

"Kim ilim öğrenmek için (evinden) çıkarsa geri dönüncüye kadar Allah yolundadır."

"Allah'ım, bana öğrettiklerinle beni faydalandır; bana fayda sağlayacak ilim öğret, ilmimi artır."

4. Danışarak İş Yapar

*İstişare=Danışma=Fikir alışverişinde bulunma

*Ayet: "İşlerinde onlarla fikir alışverişinde bulun"

*Ayet:"Onların işleri aralarında danışma iledir."

*Ayet: "Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorunuz."

*Hadis: "Danışan asla pişman olmaz."

"Hadis: Bir millet, işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez."

*Atasözü: "Danışan dağlar aşmış, danışmayan düz yolda yolunu şaşmış."

* Hendek Harbi'nde hendek kazma fikri istişare sonunda Selman-ı Farisi'den çıkmıştır.

5. Merhametli, Hoşgörülü ve Affediciydi

*Ayet: "(Resulüm) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik."

*Kendisini taşıyanlar için;"Rabbim, halkımı bağışla, onlar ne yaptıklarının farkında değiller."

*Ayet: "Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber geldi ki sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. Çünkü o size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir."

*Torunlarını kucacağına alarak:"Allah'ım ben onları seviyor ve onlara merhamet ediyorum. Sen de onlara merhamet et" diye dua etmiştir.

* Enes bin Malik, peygamberimizin yanında kalıyordu, o bir defa bile azar içitmediğini söylemiştir.

*Çocukları sevmeyen adama "Kalbinde merhamet kalmamışsa ben ne yapayım" dedi

**"Merhamet etmeye Allah merhamet etmez."

**"Hoşgörülü ol ki hoş görülesin."

*Ayet: "Sen öğüt ver. Çünkü sen ancak öğüt vericisin. Onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin."

Ayet:"Onların (kusurlarını) hoş gör ve onlara güzellikle davran."

*Ayet:(Ey peygamber) Allah'ın rahmeti sayesinde onlarayumuşak davrandın! Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafındandağılıp giderlerdi. Şu hâlde onları affet ve bağışlanmaları için dua et..."

6. Çalışmayı Sever ve Zamanı Değerlendirir

*Ayet: "İnsan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur."

*Hadis:"Hiç kimse kendi emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir."

*Mekke'de "Dar'ül-Erkam"da, Medine'de Suffe'de bizzat dersler vermiştir.

*Kim kazanmazsa bu dünyada bir ekmeğin parası, Dostunun yüz karası düşmanın maskarası. Mehmet Âkif ERSOY

*Ayet: "Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman, onu en güzel şekilde yapın."

*Ayet:"Bir işi bitirdiğin zaman hemen başka bir işe koyul."

*Hadis: "İnsanlar iki nimetin değerini bilmezler. Sağlık ve boş vakit."

*Hadis:"İnsanlar ahirette öncelikle şu beş şeyden sorguya çekileceklerdir: Ömrünü nerede tükettiğinden, Gençliğini nasıl geçirdiğinden

Malını nereden ve nasıl kazandığından, Servetini nereye ve nasıl harcadığından, Bildikleriyle amel edip etmediğinden.

7. Sabırlı ve Cesaretlidir

*Ayet:"Ey iman edenler, sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin, muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir."

*Hadis:"Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve iyi bir özellik verilmemiştir."

*Ayet:"Sabredenlere ödülleri hesapsız verilecektir."

*Ayet:"Andolsun ki senden evvel de peygamberleri yalanlanmışlardı. Fakat yalanlandıkları ve eziyete uğradıkları şeylere karşı sabretmişlerdir. Nihayet onlara bizim yardımımız gelip yetişti..."

**"Allah'ın bir ve tek" olduğunu çekinmeden ilan etmiştir.

Hadis:"Güçlü kimse, güreşte rakibini yenen değil, öfkelenmediği zaman kendine hâkim olabilen kimsedir."

*Mağarada müşrikler tarafından yakalanmak üzere oldukları bir anda endişe eden Hz. Ebu Bekir'e, "Üzülmel! Allah bizimle beraberdir..." demiştir

*Davasından vazgeçmek için tekliflerde bulunanalara: "Güneşi sağ elime, Ay'ı da sol elime koysalar yine de yolumdan dönmem."

*Doğup büyüdüğü toplumun, din ve âdetlerinin yanlış olduğunu söylemiştir.

8. Hakkı Gözetir

*Ayet:"Ey inananlar! Allah için adaletle şahitlik edenler olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin sizi adaletten saptırmasın. Adil davranın, takvaya yaklaşın budur. Allah'tan korkun, kuşkusuz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."

*Hadis:"Güçsüzün, incindiği ve hakkını alamadığı bir toplum yücelemez."

*Hadis:"Ey insanlar, sizden önceki insanlar aralarında varlıklı biri hırsızlık yaptığında ona dokunmazlar; zayıf biri hırsızlık yaptığında ise onun cezasını verirlerdi. Allah onları bu yüzden helak etti. Allah'a yemin ederim, değil o kadın, bu suçlu işleyen Muhammed'in kızı Fatıma bile olsa onun da cezasını veririm."

*Hadis:"Ey Müslümanlar, şayet birinize haksız bir muamelede bulunmuşsam onu ödemeye hazırım. Kimin hakkı varsa işte şahsım işte malım gelsin alsın."

9. Doğayı-Hayvanları Sever

**"Bir kimse ağaç diker de bunun meyvesinden insan, hayvan veya kuş yerse, yenen şey onun için bir sadaka yerine geçer."

**"Yaratılanı severiz Yaradan'dan ötürü."

**"Haksız yere bir kuş veya daha küçük bir hayvan öldüren insana Allah onun hesabını mutlaka soracaktır."

**"...Acıkan her hayvan hususunda dikkatli olun, kıyamet günü Allah'a şikâyet edirsiniz."

*"Her can taşıyan varlığa yapılan iyilikte sevap vardır."

4. ünite

dinkulturuahlakbilgisi.com

1. Akıl Dinî Sorumluluktaki Yeri ve Önemi

*Akıl, doğru ile yanlış ayırt edebilme kabiliyetidir.

*Her türlü sorumluluğun ön şartıdır.

*İslam'a göre dinin buyruklarından sorumluluk için: Akıl –Ergenlik (büluğa erme) şartı vardır.

*Ayet:"Allah size işte böylece ayetlerini açıklar ki düşünüp hakikati anlayasınız."

2. Kur'an Aklımızı Kullanmamızı İster

*Kur'an'da; "aklınızı kullanmıyor musunuz, düşünmüyor musunuz, hiç düşünmez misiniz, Ey akıl sahipleri!" hitapları vardır

*İnsan, ancak düşünerek iyiyi kötüyü ve doğruyla yanlışla birbirinden ayırır.

*Atasözü: "Akıl akıldan üstündür." "Akıl yaşta değil baştadır."

3. Kur'an Doğru Bilgiye Önem Verir

*Doğru bilgi; gerçek, güvenilir ve kesin olmalıdır. Zan ve tahmine dayalı olmamalıdır.

*Hadis:"Fayda vermeyen ilimden Allah'a sığınırım"

*Hadis:"Kur'an'ı öğrenin, çünkü o sözlerin en güzeldir.

Onda anlayışınızı derinleştirip kavrayışınızı genişletin. Çünkü o kalplerin baharıdır, nuruyla şifa bulun, zira o gönüllerin şifasıdır. Onu en güzel okuyuşla okuyun..."

*Ayet: "Ey inananlar, size fasık bir adam bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeyerek bir topluluğa karşı kötülük ederseniz de sonra yaptığınız pişman olursunuz."

4. Kur'an'da Bilgi Edinme Yolları

*Kur'an'da bilgi kaynağı; duyu organları-akıl -vahiy

*İştikten amaç, iyi dinlemek ve dinlediğini anlamaktır. Bakmak tan amaç baktığını görmektir.

*Ayet: "Göge bakmıyorlar mı nasıl yükselttilmiş?"

Dağlara bakmıyorlar mı, nasıl yükselttilmiş?"

Yeryüzüne bakmıyorlar mı, nasıl yayılmıştır?"

*Ayet: "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur." (sorumluluk)

*Dinin ve aklın hükümleri birbirini destekler.

Kur'an'ın getirdiği ilkeler, akla uygundur.

*Ayet:"Ey iman edenler! Allah'a ve Resulüne itaat edin ve (Kur'an'ı) dinlediğiniz hâlde ondan yüz çevirmeyin. İştmedikleri hâlde, 'İştittik.' diyenler gibi de olmayın.

Şüphesiz, yeryüzünde yürüyen canlıların Allah katında en kötüsü, akıllarını kullanmayan (gerçeği görmeyen) sağırlar ve dilsizlerdir."

5. Bilgi, Taassubu Öner

***Taassup**; bir fikre veya inanışa körü körüne bağlanma, bağınazlık, atalarından gördüklerini sorgulandıktan sonra olduğu gibi kabul etme

*Ayet: "Çirkin bir iş işledikleri vakit, 'Biz atalarımızdan böyle gördük.' derler..."

*Ayet: "Onlara, 'Allah'ın indirdiğine uyun.' denildiği zaman onlar, 'Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız.' derler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamışlarsa?"

*Ayet: "Andolsun biz bu Kur'an'da insanlara her çeşit misali getirip anlattık. Onlara bir ayet getirdiğin zaman inkâr edenler, 'Siz (geleneğimizi) iptal edenlerden başka bir şey değilsiniz.' derler."

* Taassup, bilgisizlikten kaynaklanır. Taassuptan kurtulmanın yolu, akıllı kullanmaktır.

*Ayet: "Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün art arda gelişinde akıl sahipleri için gerçekten açık ibretler (ayetler) vardır."

*Ayet: "Onlar bir kötülük yaptıkları zaman, 'Babalarımızı bu yolda bulduk. Allah da bize bunu emretti.' derler. De ki: Allah kötülüğü emretmez. Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?"

* Hz. Ali: "Akıl gibi zenginlik, bilgisizlik gibi yoksulluk, edep gibi miras, danışmak gibi dayanak olamaz."

*Hacı Bektaş Veli: " İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır." "Her kimse ki onda ilim yoktur, suyu olmayan şehir gibidir."

*Atatürk: "Taassup cahilliğe dayanır. Bundan dolayı taassupkâr olan cahildir. İlim mutlaka cahilliği yener. O hâlde halkı aydınlatmak lazımdır."

6. Sevgi ve Merhamet Örneği: Hz. Yusuf

*Hz. Yakup peygamberin oğludur. Kenan ilinde (Filistin'de) yaşıyordu.

*Kardeşleri kiskandığı için onu kuyuya attılar.

*Yüz güzelliği ile meşhurdur.

*Bir iftira sonucunu hapse düşmüştür.

*Allah, ona rüyaları yorumlamasını öğretti.

*Kralın rüyasını doğru yorumladı Mısır'da hazinenin başına getirildi. Kilitlikten halkını kurtardı.

*Ayet: "Bugün kınanacak değilsiniz, Allah sizi affetsin. O, merhametlilerin en merhametlisidir." Kardeşlerini affetti.

*Kur'an'da Hz. Yusuf kıssası "en güzel kıssa" olarak ifade edilir.

5. ünite**dinkulturuahlakbilgisi.com****1. Alkollü İçki İçmek ve Uyuşturucu Kullanmak**

*İslam; aklı, canı, nesli, malı ve dini korumayı esas almıştır

*Alkol ve uyuşturucu maddeler, beyin ve merkezî sinir sistemini etkileyerek insanın karar verme yeteneğini olumsuz yönde etkiler. İnsanın iradesini zayıflatır. Aklını kullanarak doğru karar vermesine ve sorumluluklarını yerine getirmesine engel olur.

*Ayet: "Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın."

*Hadis: "Hastalık gelmeden önce sağlığını, ihtiyarlık gelmeden önce gençliğin ve ölüm gelmeden önce hayatın değerini bilin"

*Hadis: "İçki, bütün kötülüklerin anasıdır."

*Hadis: "Her sarhoş edici haramdır. Çoğu haram olanın azı da haramdır."

2. Kumar Oynamak

*Ayet: "Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin..."

*Hadis: "En değerli kazanç, kişinin kendi elinin emeğiyle kazandığıdır."

3. Kötü Alışkanlıklar Nasıl Başlıyor?

*Aile, arkadaş, çevre ve kişilik özelliklerinin her birinin ayrı ayrı etkisi vardır.

*Ayet: "Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan içki vekumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan venamaz kılmaktan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi?"

*"İyilerle dost olmayan kötülere komşu olur." Mevlânâ

* "Üzüm üzüme baka baka kararır." Atasözü

4. Kötü Alışkanlıklardan Nasıl Korunalım?

*"Kötü alışkanlıklardan korunmanın en iyi yolu kötü ortamlardan uzak durmaktır."

*Ayet: "Onlar Allah'a ve ahiret gününe inanırlar. İyiliği emrederler, kötülükten alıkoynurlar. Hayır işlerinde birbirleriyle yarışırırlar. İşte onlar iyi insanlardır."

*Ayet: "...İyilik ve takva hususunda yardımlaşın, günah ve düşmanlık konusunda yardımlaşmayın..."

* "Sen kendini faydalı şeylerle meşgul etmezsen faydasız şeyler seni meşgul eder."

5. Başkalarına zarar vermek: Kul Hakkı

insanlara yapılan her türlü haksızlık kul hakkına girmektedir. İnsan haklarıkapsamına giren her şey, aynı zamanda kul hakkı kapsamına da girer

Hırsızlıkve hile yapmak, eksik ölçüp tartmak, yalan söylemek, iftira atmak, alay etmek, dedikodu, başkalarının özel hayatlarını araştırmak, kötü lakap takmak gibi tavır ve davranışlar kul hakkı

kapsamındadır.İçki, uyuşturucu, sigara ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kişinin kendisinden başlayıp ailesine ve çevresindeki herkese zarar vermektedir.

* Bu haklar, hak sahibinin rızası ve gönlü alınmadıkça affedilmez davranışlar olarak ifade edilmektedir.

*Ayet:"Ancak insanlara zulmedenlere ve yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlere ceza vardır. İşte acıklı azap bunlardır."

6. ünite**dinkulturuahlakbilgisi.com****1. Din Niçin Evrensel Bir Gerçektir?**

*Din, tarihin bütün dönemlerinde her toplumda var olan evrensel bir kurumdur. Yüce Allah,ilk insandan itibaren peygamberler ve kitaplar göndermiştir. İlk insan aynı zamanda ilkpeygamberdir.

*Din evrensel özellikler taşır. Evrensellik zaman ve mekâna bağlı olmaksızın insanların sahip olduğu ortak değerleri içerir. Dinlerde iyilik, doğruluk, hak ve adalet gibiasla vazgeçilemeyen ilkeler vardır.

2. Günümüzde Yaşayan Dinleri Tanıyalım

*İlahî ve ilahî olmayan dinler diye ikiye ayrılır

*Allah'ın, peygamberler aracılığıyla gönderdiği vahye dayalı dinlere ilahî dinler denir.Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'dır.

*Vahye dayanmayan dinlere de ilahî olmayan dinler denir. Hinduizm ve Budizm

2. 1. Hinduizm: Daha çok Hindistan'da yaygın.

*Bilinen bir kurucusuyoktur.

*MÖ 1500 yıllarından itibaren ortaya çıkmıştır.

*Toplumu kastlara ayırmasıdır. Kast, "aynı işle meşgul olan,görev ve gelenekleriyle birbirine sınıksız bağlanan insanların meydana getirdiği birlik" anlamına gelir. Şu dört ana unsurdan oluşur:

1-Rahipler ve Bilginler (Brahmanlar)

2-Prensler ve Askerler (Kşatriyalar)

3-Esnaf ve Çiftçiler (Vaisyalar)

4-İşçiler ve Köleler (Sudralar)

Kast dışı kabul edilen paryalar vardır.

*Temelinde Brahma (Mutlak Varlık) inancı olmakla birlikte birden çok tanrınınvarlığına inanılmaktadır.

*Brahma (yaratıcı), Vişnu (koruyucu) ve Şiva (cezalandırıcı) en önemli tanrılarıdır.

*Kutsal kitapları Vedalar'dır.

*Hinduizmde ibadet bireysel olup belli bir şekli yoktur.

*Tapınaklarına Mandir denir.

*Ganj Nehri'nde yıkanmakibadet sayılır.

*İneklerin önemli bir yeri vardır. Dokunulmaz ve kutsal kabul ediliirler. Etleriniyenilmesi de yasaktır.

*Hinduizmde "karma" denilen neden-sonuç yasası vardır. Buna göre insan geçmişteyaptıklarının karşılığını başka bir bedende tekrar dünyaya gelerek görecektir. Hindu inancına göre ruh ölümsüz olup onun bir bedenden bir başka bedene geçerek sürekli yaşadığını inanılır. Bu inanca reenkarnasyon veya tenasüh (ruh göçü) adı verilir. Reenkarnasyon inancına göre ölen kişi, yaptığı işlerin iyi ya da kötü olmasına göre insan, hayvan veya bitki biçiminde yeniden dünyaya gelir.

*Hindular ruhun ölümsüzlüğüne inandıkları için ölülerini gömmezler. Cesetlerini yakarak küllerini kutsal kabul ettikleri Ganj Nehri'ne atarlar.

2. 2. Budizm: MÖ 6. yüzyılda Hindistan'da Buda tarafından kurulmuş

*Hindistan'da ortaya çıkmasına rağmen mensupları, daha çok bu ülke dışında bulunmaktadır.

* Buda, MÖ 563-483 yılları arasında yaşamış bilge bir kişidir. Asıl adı Sidharta olan Buda, aydınlanmış anlamına gelir.

*Buda, yaşadığı süre içinde insanlara ahlaklı olmayı öğütlemiştir,

*Putlara tapmayı yasaklamıştır. Ancak kendisinden sonra onun heykeline tapınılmaya başlanmıştır.

*Budizmde inancın temelini, "Buda'ya sığınırım, Dharma'ya sığınırım ve Sangha'ya sığınırım." ifadesi oluşturur. Bu ifadeyi söylemeyen kişi Budist sayılmaz.

*Bazı Budistler Buda'yı tanrı konumunda görürler.

*Buda, öğretilerini insanlara vaazlarıyla sözlü bir şekilde ilettiğiştir.

* Buda'nın sözleri daha sonra yazılmıştır. Bu şekilde oluşan Budizminkutsal metinlerine, "üç sepet" anlamına gelen "Tripitaka" adı verilmiştir.

*Budizmde belirli bir ibadet ve dua şekli yoktur.

*Tapınakları Pagoda'dır

*Budizmde, Hinduizmde olduğu gibi ruhun bir başka bedende yeniden dünyaya gelmesin anlayışı vardır. Ölüler reenkarnasyon inancı gereği genelde yakılmaktadır.

*Budizmde en önemli inanışlardan biri nirvana anlayışıdır. Nirvana, insanın bütünlük ve hırslarının yok olduğu, ıstırapların bittiği, saf, temiz bir duruma kavuşmaktır.Buda, mutlu olabilmek için nirvanaya ulaşmak gerektiğini belirtir.

BAŞARILAR DİLERİM

dinkulturuahlakbilgisi.com